

Sprawa C-85/21**Streszczenie wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym zgodnie z art. 98 § 1 regulaminu postępowania przed Trybunałem Sprawiedliwości****Data wpływu:**

11 lutego 2021 r.

Oznaczenie sądu odsyłającego:

Landesverwaltungsgericht Steiermark (Austria)

Data wydania postanowienia o wystąpieniu z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym:

3 lutego 2021 r.

Strona skarżąca:

WY

Druga strona postępowania:

Steiermärkische Landesregierung

Przedmiot postępowania głównego

Zrzeczenie się obywatelstwa tureckiego na rzecz uzyskania obywatelstwa austriackiego – Ponowne przyjęcie obywatelstwa tureckiego – Pozbawienie obywatelstwa austriackiego i utrata obywatelstwa Unii – Skutki – Proporcjonalność

Przedmiot i podstawa prawna odesłania prejudycjalnego

Wykładnia prawa Unii, art. 267 TFUE

Pytanie prejudycjalne

Czy art. 21 TFUE należy interpretować w ten sposób, że w przypadku przewidzianej w prawie krajowym utraty obywatelstwa ex lege – a co za tym idzie utraty statusu obywatela Unii – należy uwzględnić go w ramach oceny proporcjonalności w konkretnym przypadku w świetle zasad określonych

w wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w sprawie Tjebbes i in. i może on stać na przeszkodzie utracie obywatelstwa, jeżeli obywatel ponownie uzyskał swoje wcześniejsze obywatelstwo na mocy oświadczenia o jego ponownym przyjęciu, a grożąca mu utrata statusu obywatela Unii ma istotne skutki dla jego życia rodzinnego i zawodowego?

Przywołane przepisy prawa Unii

Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (zwany dalej „TFUE”), w szczególności art. 20 i 21

Karta praw podstawowych Unii Europejskiej, w szczególności art. 7

Przywołane przepisy prawa krajowego

Bundesgesetz über die österreichische Staatsbürgerschaft (ustawa federalna o obywatelstwie austriackim, Austria; zwana dalej „StbG”), §§ 27, 57

Gewerbeordnung 1994 (ustawa o działalności gospodarczej z 1994 r., Austria; zwana dalej „GewO”), § 14

Zwięzłe przedstawienie stanu faktycznego i przebiegu postępowania

- 1 WY nadano w 1992 r. obywatelstwo austriackie. Następnie przedłożył on zaświadczenie wystawione przez Turcję, które potwierdzało, że nie posiada już obywatelstwa tureckiego.
- 2 W 2017 r. imię i nazwisko skarżącego pojawiło się na tureckiej „liście z rejestrem wyborców”, w związku z czym druga strona postępowania wszczęła postępowanie, aby wyjaśnić kwestię jego obywatelstwa.
- 3 W ramach tego postępowania druga strona postępowania doszła do wniosku, że wspomniany rejestr stanowi prawdopodobnie rejestr przygotowany przez organ turecki do celów przeprowadzania wyborów. Następnie w dniu 27 czerwca 2017 r. po raz pierwszy wezwano skarżącego do przedstawienia tureckiego wyciągu z akt stanu cywilnego zawierającego dane dotyczące obywatelstwa. Zwrócono się także do tureckiej ambasady w Wiedniu z prośbą o informację o tym, czy skarżący ponownie uzyskał obywatelstwo tureckie. Na pismo to nie udzielono odpowiedzi.
- 4 Skarżący podniósł, że osobom, które utraciły obywatelstwo, nie jest wydawany wyciąg z akt stanu cywilnego. Po kolejnych wezwaniach otrzymywanych od drugiej strony postępowania i przedłużeniach wyznaczanego skarżącemu terminu przedstawiono turecki wyciąg z akt stanu cywilnego jego córki zawierający również dane dotyczące skarżącego. Z dokumentu tego wynika, że córka skarżącego utraciła obywatelstwo tureckie, ponieważ jej matka lub ojciec uzyskali

obywatelstwo austriackie. Zaznaczono ponowne nadanie obywatelstwa tureckiego w 1994 r.

- 5 Skarżący nigdy nie wnosił o zachowanie obywatelstwa austriackiego. W ramach postępowania toczącego się przed drugą stroną postępowania złożył na podstawie § 57 StbG (uzyskanie obywatelstwa poprzez złożenie zawiadomienia) wniosek, który nie został jednak uwzględniony.
- 6 W orzeczeniu z dnia 7 maja 2019 r. sąd odsyłający stwierdził, że skarżący w dniu 3 lutego 1994 r. ponownie uzyskał obywatelstwo tureckie, w związku z czym zgodnie z § 27 ust. 1 StbG utracił obywatelstwo austriackie, i oddalił wniosek złożony na podstawie § 57 StbG.
- 7 Zajmujący się następnie tą sprawą Verwaltungsgerichtshof (trybunał administracyjny, Austria) wyjaśnił, że wskutek stwierdzenia spełnienia przesłanek utraty obywatelstwa austriackiego i związanej z tym utraty obywatelstwa Unii zgodnie z wyrokiem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 12 marca 2019 r. w sprawie C-221/17, Tjebbes i in., organ krajowy i ewentualnie sąd krajowy muszą dokonać oceny proporcjonalności. Ocena ta jest wymagana w świetle prawa Unii. W ocenie Verwaltungsgerichtshof (trybunału administracyjnego) w ramach tej oceny proporcjonalności należy w każdym razie przeprowadzić całościowe badanie w świetle kryteriów określonych przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej w sprawie Tjebbes i in. i przy uwzględnieniu indywidualnych okoliczności konkretnej sprawy. Będzie miał przy tym znaczenie fakt, że skarżący nie złożył wniosku o zachowanie obywatelstwa austriackiego. Mimo to należy przeprowadzić całościowe badanie tego, czy w konkretnej sprawie występują okoliczności, ze względu na które cofnięcie nadania obywatelstwa austriackiego byłoby nieproporcjonalne.
- 8 Przedstawiciel prawny skarżącego wskazuje, że utrata statusu obywatela Unii miałaby daleko idące skutki dla życia rodzinnego i zawodowego skarżącego, a w szczególności prowadziłaby do dużych ograniczeń w jego życiu zawodowym.

Zwięzłe przedstawienie uzasadnienia odesłania prejudycjalnego

- 9 W wyroku w sprawie Rottmann Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej ustanowił zasadę, zgodnie z którą decyzja w sprawie cofnięcia nadania obywatelstwa państwa członkowskiego podlega kontroli sądowej przeprowadzanej w świetle prawa Unii (wyrok z dnia 2 marca 2010 r., C-135/08, EU:C:2010:104). Podkreślił, że należy zbadać, czy decyzja o cofnięciu obywatelstwa jest zgodna z zasadą proporcjonalności co do konsekwencji, jakie pociąga ona za sobą w odniesieniu do sytuacji osoby zainteresowanej w świetle prawa Unii, przy czym należy uwzględnić ewentualne konsekwencje, jakie omawiana decyzja niesie dla osoby zainteresowanej i w razie potrzeby członków jej rodziny w odniesieniu do utraty praw przysługujących każdemu obywatelowi Unii (Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej, wyrok z dnia 2 marca 2010 r., C-135/08, EU:C:2010:104, pkt 55 i nast.).

- 10 W świetle wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w sprawie Tjebbes i in., C-221/17, EU:C:2010:104, sytuacja obywateli Unii, którzy w wyniku utraty obywatelstwa państwowego tracą również status obywatela Unii, należy, ze względu na swój charakter i skutki, do zakresu prawa Unii. Państwa członkowskie winny zatem przestrzegać tego prawa w sprawach związanych z obywatelstwem.
- 11 W kwestii kryteriów, które sądy krajowe powinny stosować w ramach oceny proporcjonalności, Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej stwierdził w wyroku w sprawie Tjebbes, co następuje: „Tego rodzaju badanie wymaga oceny indywidualnej sytuacji zainteresowanej osoby oraz sytuacji jej rodziny celem ustalenia, czy utrata obywatelstwa danego państwa członkowskiego, jeśli powoduje utratę statusu obywatela Unii, pociąga za sobą konsekwencje, które miałyby w sposób nieproporcjonalny wpływ, w stosunku do celu zamierzonego przez ustawodawcę krajowego, na normalny rozwój jej życia rodzinnego i zawodowego, w świetle prawa Unii” (wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 12 marca 2019 r., C-221/17, EU:C:2019:189, pkt 44).
- 12 W wyroku w sprawie Tjebbes Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej uznał, że nie trzeba odpowiadać na pytanie prejudycjalne dotyczące stosowania art. 21 TFUE, ponieważ skarżące nie skorzystały z przysługującego im prawa do swobodnego przemieszczania się. W niniejszej sprawie ma to jednak zasadnicze znaczenie. Skarżący prowadzi w Austrii jednoosobową działalność gospodarczą, na którą posiada zezwolenie. Wraz z utratą obywatelstwa austriackiego grozi mu również utrata zezwolenia na prowadzenie działalności gospodarczej. Należałoby go wówczas uznać za „zagraniczną osobę fizyczną” w rozumieniu § 14 GewO. Ponieważ druga strona postępowania przyznała mu jedynie prawo pobytu jako „członkowi rodziny” zgodnie z § 47 Niederlassungs- und Aufenthaltsgesetz (ustawy o osiedlaniu się i pobycie, Austria), skutkuje to zastosowaniem § 14 ust. 3 GewO.
- 13 W myśl § 14 ust. 3 GewO członkowie rodziny obywateli państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub państwa będącego stroną porozumienia EOG, którzy posiadają prawo pobytu lub prawo stałego pobytu w jednym z państw członkowskich Unii Europejskiej lub w państwie będącym stroną porozumienia EOG, bez względu na przynależność państwową są uprawnieni do prowadzenia działalności gospodarczej tak jak obywatele Austrii. Skarżący musiałby jednak w tym celu doprowadzić do tego, by w świetle wykładni zgodnej z konstytucją § 14 ust. 3 GewO znalazł zastosowanie również w odniesieniu do członków rodziny Austriaków, aby zapobiec niezgodnej z zasadą równości dyskryminacji odwrotnej. Nie zmienia to jednak nic w tym, że utraciłby on status obywatela Unii, a tym samym nie mógłby już korzystać z praw wynikających ze swobody przemieszczania się, o której mowa w art. 21 TFUE.
- 14 Sąd odsyłający dostrzega w grożącej utracie statusu obywatela Unii, a tym samym utracie możliwości legalnego wykonywania prawa do swobodnego przemieszczania się zgodnie z art. 21 TFUE problem w kontekście oceny

proporcjonalności, której należy dokonać w konkretnym przypadku. W związku z powyższym zawieszono postępowanie i skierowano do Trybunału pytanie prejudycjalne.

DOKUMENT ROBOCZY